

Dr hab. n. med. Przemysław Pacan

Wrocław, 14.07.2015 r.

Katedra Psychiatrii

Zakład Psychiatrii Konsultacyjnej

i Badań Neurobiologicznych

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich
we Wrocławiu

RECENZJA

Rozprawy pracy doktorskiej mgr Katarzyny Cyranki

pt. *„Zmiany w funkcjonowaniu osobowości w wyniku psychoterapii grupowej z elementami psychoterapii indywidualnej u osób z zaburzeniami nerwicowymi i zaburzeniami osobowości”*

Pracę doktorską stanowi cykl czterech prac badawczych opublikowanych w Psychiatrii Polskiej Online First.

Są to prace:

1. *Zmiany w zakresie funkcjonowania osobowości w wyniku psychoterapii grupowej z elementami psychoterapii indywidualnej u osób z zaburzeniami nerwicowymi i zaburzeniami osobowości – MMPI-2.*
2. *Zmiany w zakresie siły ego u pacjentów z zaburzeniami nerwicowymi i zaburzeniami osobowości leczonych krótkoterminową kompleksową psychoterapią psychodynamiczną.*
3. *Skuteczność intensywnej psychoterapii grupowej stosowanej w leczeniu zaburzeń nerwicowych i osobowości.*
4. *Skuteczność intensywnej psychoterapii na oddziale dziennym oceniana za pomocą Kwestionariusza Osobowości Nerwicowej KON-2006.*

W pierwszych dwóch publikacjach Doktorantka jest pierwszym autorem, w trzeciej i czwartej jest trzecim autorem.

Recenzję opracowano w oparciu o przedstawiony maszynopis pracy doktorskiej pt. *„Zmiany w funkcjonowaniu osobowości w wyniku psychoterapii grupowej z elementami psychoterapii indywidualnej u osób z zaburzeniami nerwicowymi i zaburzeniami osobowości”* obejmujący 149 stron. Praca została przygotowana w strukturze numerowanych rozdziałów i zawiera: Wprowadzenie; Cel i hipotezy badawcze, Metodykę, Podsumowanie wyników, Wnioski, Piśmiennictwo cytowane w rozdziałach „Wprowadzenie i Metodyka”, Streszczenia w języku polskim i angielskim oraz wyżej wymienione publikacje składające się na dysertację. W maszynopisie zawarto również oświadczenia wszystkich współautorów opublikowanych prac wyrażających zgodę na przedłożenie przez Doktorantkę wymienionych prac jako części pracy doktorskiej w formie spójnego tematycznie zbioru artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych oraz oświadczenia, iż samodzielna i możliwa do wyodrębnienia część wymienionych prac wykazuje indywidualny wkład Doktorantki przy opracowaniu koncepcji, wykonywaniu części eksperymentalnej, opracowaniu i interpretacji wyników tych prac. Maszynopis zawiera również aneksy w formie wykresów przedstawiających wyniki oraz spis zastosowanych skrótów.

Doktorantka w swojej dysertacji podjęła się oceny skuteczności grupowej psychoterapii psychodynamicznej, w kontekście wpływu na zmiany w funkcjonowaniu osobowości u osób z zaburzeniami nerwicowymi i zaburzeniami osobowości.

We wprowadzeniu Doktorantka dokonuje przeglądu piśmiennictwa dokumentującego historię badań nad skutecznością psychoterapii na świecie, jak i w Polsce, odwołując się również do doświadczeń Ośrodka Krakowskiego. W sposób ciekawy przedstawia, w jakim kierunku na przestrzeni lat podążały badania, jednocześnie krytycznie zwracając uwagę na ograniczenia wynikające z trudności metodologicznych.

Doktorantka w sposób przemyślany formułuje cele badania i hipotezy badawcze. Jednakże, zauważa się niespójność między przedstawionymi celami i hipotezami badawczymi w części opisowej dysertacji (str. 11), a celami i hipotezami stawianymi w poszczególnych publikacjach, publikacja nr 1 (str. 44 dysertacji), publikacja nr 2 (str. 67 dysertacji), tzn. cel i hipoteza o „użyteczności MMPI-2” i hipoteza o „wzroście siły ego”?

W metodyce badań nie znajdują informacji na temat ewentualnie psychofarmakoterapii w grupie badanych osób. Powstaje pytanie czy w grupie badanej były osoby przyjmujące leki i czy mogło to wpłynąć na uzyskane wyniki? Badania zostały przeprowadzone z użyciem właściwych narzędzi badawczych. Zastosowano: Kwestionariusz MMPI-2 (jako podstawowe narzędzie badawcze), Ankietę Życiorysową, Kwestionariusz

Objawowy KO"O" i Kwestionariusza Osobowości Nerwicowej KON-2006. Doktorantka w sposób przejrzysty przybliżyła w/w narzędzia, odwołując się przy tym do stosownego piśmiennictwa. Za szczególnie interesujące uważam, że badanie zostało przeprowadzone z użyciem po raz pierwszy wystandaryzowanej i znormalizowanej na polskiej populacji wersji MMPI-2, co jak słusznie zauważa Doktorantka „nadaje nowatorski charakter projektowi”.

Analiza statystyczna została przeprowadzona starannie z użyciem prawidłowo dobranych narzędzi. Przedstawione wyniki weryfikują stawiane hipotezy.

W pierwszych dwóch publikacjach, gdzie Doktorantka jest pierwszym autorem, w przeprowadzonym badaniu uczestniczyli 82 pacjenci ze zdiagnozowanymi zaburzeniami nerwicowymi i zaburzeniami osobowości. Każda z osób włączonych do grupy badanej uczestniczyła w intensywnej terapii grupowej, w grupach popołudniowych 60% pacjentów (675 minut tygodniowo) bądź w grupach popołudniowych 40% pacjentów (360 minut tygodniowo). Analizę wyników przeprowadzono łącznie dla wszystkich uczestniczących w badaniu osób. Intrygującym pozostaje, czy brano pod uwagę (pozwalała wielkość grupy) aby dokonać odrębnie analizy uzyskanych wyników dla grupy popołudniowej i popołudniowej? Nasuwa się w związku z tym pytanie, jak intensywność psychoterapii wpływała na jej skuteczność?

Każda z przedstawionych w cyklu publikacji ma typowy układ: wstęp, cel pracy, materiał i metoda, wyniki, dyskusja i wnioski.

Przegląd piśmiennictwa jest obszerny, obejmuje również doniesienia z ostatnich lat, co świadczy o zaznajomieniu się Doktorantki z badaną tematyką i pozwalało na krytyczną dyskusję uzyskanych wyników. W pierwszej publikacji piśmiennictwo zawiera 64 pozycje; w drugiej 42 pozycje; w trzeciej 78 pozycji; w czwartej 57 pozycji.

Doktorantka wyciąga poprawne wnioski z uzyskanych wyników, które potwierdzają stawiane hipotezy o korzystnym wpływie stosowanej psychoterapii grupowej na zmianę funkcjonowania osobowości. Badanie potwierdziło również, że polska wersja MMPI-2 jest skutecznym narzędziem w diagnostyce i w monitorowaniu procesu psychoterapii pacjentów z zaburzeniami nerwicowymi i zaburzeniami osobowości.

W sposób oczywisty przyjmuję za wiodące w przedstawionym cyklu publikacji, dwie pierwsze prace, gdzie Doktorantka jest pierwszym autorem, które pozwalają na ocenę umiejętności badawczych Doktorantki.

Zawarte w recenzji uwagi nie umniejszają merytorycznej wartości dysertacji. Przedłożona praca doktorska świadczy o umiejętnościach planowania i prowadzenia przez Doktorantkę badań naukowych oraz opracowania uzyskanych wyników i wyciągania

wniosków. Na szczególne uznanie zasługuje sprawność językowa Doktorantki, widoczna w części opisowej dysertacji i w pierwszych dwóch publikacjach, która pozwala czytelnikowi na przystępne zapoznanie się z niełatwą tematyką prowadzonych badań.

Wnioskuje do Wysokiej Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego - Collegium Medicum o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. n. lek. Przemysław Pacan
specjalista psychiatra
8773478